
Vergaderjaar 2023–2024

36 560 B

Jaarverslag en slotwet gemeentefonds 2023

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1 (verplichtingen, uitgaven en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) afzonderlijk bij wet vastgesteld en ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de begrotingsstaat van het gemeentefonds.

Het in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3 (verplichtingenbedrag als bedoeld in artikel 5 van de Fvw)

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#) hebben gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering en de aanvullende uitkeringen is opgenomen. Ingevolge artikel 5, tweede lid, van de [Financiële-verhoudingswet](#) hebben de gemeenten gezamenlijk recht op de bedragen die in de begroting als verplichting voor het totaal van de integratie-uitkeringen en het totaal van de decentralisatie-uitkeringen zijn opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

H.M. de Jonge

De Staatssecretaris van Financiën,

M.L.A. van Rij

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELEN (SLOTVERSCHILLEN)

Artikel 1 Gemeentefonds

Uitgaven

In onderstaande tabel wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het uitgavenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2e suppletoire begroting 2023 is het uitgavenbedrag van het gemeentefonds met € 136,2 mln. verhoogd. De in tabel 1 weergegeven mutaties worden onder de tabel nader verklaard.

Tabel 1 Totstandkoming uitgavenbedrag gemeentefonds 2023 (bedragen x € 1.000)	
Stand uitgavenbedrag vastgestelde begroting 2023	39.977.613
Stand uitgavenbedrag eerste suppletoire begroting 2023	41.517.210
Stand uitgavenbedrag tweede suppletoire begroting 2023	42.068.461
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2023	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten	- 1.178
2) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet bijdragen	- 565
3) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2023	138.257
4) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen overig 2023	- 2
5) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2023	- 270
Totaal mutaties bij slotwet	136.242
Stand uitgavenbedrag slotwet 2023	42.204.703
Waarvan uitgavenbedrag Algemene uitkering	36.341.095
Waarvan uitgavenbedrag Decentralisatie-uitkeringen	2.228.001
Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering Voogdij 18+	59.518
Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering Beschermd wonen	1.641.470
Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering Participatie	1.933.969
Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering Overig	0
Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten	183
Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet bijdragen	467

De wijziging van het uitgavenbedrag is in de veegbrief in december 2023 (Kamerstukken II, 2023/2024, [36410](#), nr. 84) gemeld aan de Tweede Kamer en is het saldo van een aantal mutaties:

1 en 2) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten en bijdragen

Het gerealiseerde bedrag komt per saldo € 1,7 mln. lager uit dan bij tweede suppletoire begroting 2023 werd geraamd. Het budget voor 2023 is daarmee niet volledig tot besteding gekomen. Deze uitgaven zullen voor een deel in 2024 alsnog worden gedaan. Daarom zullen de uitgaven «Kosten financiële-verhoudingswet» bij Eerste suppletoire begroting 2024 opwaarts worden bijgesteld met € 1 mln., conform de bestaande afspraken hierover met het ministerie van Financiën.

3) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2023

De uitbetalingen van voorschotten aan gemeenten in 2023 zijn hoger geweest dan het beschikbare uitgavenbudget bij tweede suppletoire begroting 2023. Het gaat hierbij om een verschil van € 138,2 mln. De

belangrijkste reden voor het verschil ligt in het feit dat er in december een aanpassing heeft plaats gevonden op een zwaar meetellende maatstaf. In januari 2024 heeft op het uitbetaalde voorschot een verrekening met de gemeenten plaats gevonden. Het uitgavenbudget voor de algemene uitkering zal bij Voorjaarsnota 2024 met dit bedrag neerwaarts worden bijgesteld.

4) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen overig 2023

De uitbetalingen aan gemeenten zijn in 2023 lager dan het beschikbare uitgavenbudget bij tweede suppletoire begroting 2023. Het gaat hierbij om een verschil van € 2.000. Het uitgavenbudget voor de integratie-uitkeringen zal bij Voorjaarsnota 2024 met dit bedrag opwaarts worden bijgesteld.

5) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2023

De uitbetalingen aan gemeenten in 2023 zijn lager dan het beschikbare uitgavenbudget bij tweede suppletoire begroting 2023. Het gaat hierbij om een verschil van € 0,3 mln. Een specificatie van dit bedrag is opgenomen in de bijlage bij deze slotwet. Het uitgavenbudget voor de decentralisatie-uitkeringen zal bij Voorjaarsnota 2024 met dit bedrag opwaarts worden bijgesteld.

Verplichtingen

In tabel 2 wordt ter toelichting een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het verplichtingenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de tweede suppletoire begroting 2023 is het verplichtingenbedrag met € 1,4 mln. verlaagd.

Tabel 2 Totstandkoming verplichtingenbedrag gemeentefonds 2023 (bedragen x € 1.000)	
Stand verplichtingenbedrag vastgestelde begroting 2023	39.977.613
Stand verplichtingenbedrag eerste suppletoire begroting 2023	40.860.720
Stand verplichtingenbedrag tweede suppletoire begroting 2023	41.412.035
Voorgestelde mutaties bij slotwet 2023	
1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten	– 1.016
2) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet bijdragen	– 390
Totaal mutaties bij slotwet	– 1.406
Stand verplichtingenbedrag slotwet 2023	41.410.629
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Algemene uitkering</i>	<i>35.546.854</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i>	<i>2.227.831</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering Voogdij 18+</i>	<i>59.518</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering Beschermd wonen</i>	<i>1.641.470</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering Participatie</i>	<i>1.933.969</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkeringen Overig</i>	<i>0</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten</i>	<i>345</i>
<i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet bijdragen</i>	<i>642</i>

De wijziging van het verplichtingenbedrag is als volgt te verklaren:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet opdrachten

Het gerealiseerde bedrag komt € 1 mln. lager uit dan bij tweede suppletoire begroting 2023 werd geraamd. Dit is veroorzaakt doordat in 2023 minder opdrachten zijn aangegaan dan vooraf geraamd.

2) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet bijdragen

Het gerealiseerde bedrag komt totaal € 0,4 mln. lager uit dan bij tweede suppletoire begroting 2023 werd geraamd. Dit is veroorzaakt doordat in 2023 minder bijdragen zijn verstrekt dan vooraf geraamd.

Ontvangsten

Sinds de invoering van de Financiële-verhoudingswet zijn de uitgaven en de inkomsten op grond van artikel 4 van die wet over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Ten opzichte van de tweede suppletoire begroting 2023 worden de ontvangsten met € 136,2 mln. verhoogd.

Bijlage Specificatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen

Tabel 3 Specificatie integratie- en decentralisatie-uitkeringen gemeentefonds 2023 (bedragen x € 1.000)					
	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Vershil
Integratie-uitkeringen					
Voogdij 18+	59.518		59.518	59.517	- 1
Beschermd wonen	1.641.470		1.641.470	1.641.470	0
Participatie	1.933.969		1.933.969	1.933.969	0
Wijziging betalingsverloop	2		2	0	- 2
SUBTOTAAL IU	3.634.959	0	3.634.959	3.634.956	- 3
Decentralisatie-uitkeringen					
A58 Goes	1.243		1.243	1.243	0
Aanpak discriminatie naar herkomst	55		55	55	0
Aanpak laaggeletterdheid	6.650		6.650	6.650	0
Aanpak lerarentekort G4	4.000		4.000	4.000	0
Bed, bad en brood	1.600		1.600	1.600	0
Beeldende kunst en vormgeving	13.500		13.500	13.501	1
Begeleiding jongeren naar werk	7.895		7.895	7.895	0
Behoud sociale voorzieningen Groningen	787		787	787	0
Bodembescherming	8.583		8.583	8.583	0
BRP centralisering inschrijving vergunninghouders	4.731		4.731	4.731	0
Correctie Waterschapswegen (Knelpunten verdeelproblematiek)	3.956		3.956	3.956	0
Einde lening inburgeringsplichtig (ELIP)	2.749		2.749	2.749	- 1
Energietoeslag 2023	867.500		867.500	867.500	0
Erfgoed Deal	3.589		3.589	3.589	0
Experiment gesloten coffeeshopketen	1.610		1.610	1.610	- 1
Extra capaciteit BOA's	13.000		13.000	13.000	0
Faciliteitenbesluit opvangcentra	12.777		12.777	12.777	0
Inkomstenderving (covid-19)	132.526		132.526	132.526	0
Jeugd	21.700		21.700	21.700	0
Jeugdcontributie bibliotheken	312		312	312	0
Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	5.100		5.100	5.100	0
Kansen voor alle kinderen	85.000		85.000	85.000	0
Leerlingenvervoer Oekraïne	21.400		21.400	21.400	0
LHBTI beleid regenboogsteden	1.208		1.208	1.208	0
Maatschappelijke begeleiding	20.942		20.942	20.941	- 1
Maatschappelijke opvang	385.057		385.057	385.057	0
Meerkosten Oekraïne sociaal domein	20.200		20.200	20.200	0
Nationaal Actieplan Dakloosheid	55.000		55.000	55.000	0
Nederlands-Soedanese repatrianten	1.278		1.278	1.278	0
Nedersaksische taal	75		75	75	0
Opruimen dode vogels ivm vogelgriep	65		65	65	0
Outreachend werken	496		496	496	- 1
Pilot EU burgers	7.430		7.430	7.430	0
Regionale doelgroepen specifieke aanpak	2.392		2.392	2.392	- 1
RES regio's	8.781		8.781	8.781	0
Sectorale ontwikkelpaden	1.188		1.188	1.188	0
Slavernijverleden	958		958	958	0
Social Labs	469		469	469	0
Startbanen statushouders	2.000		2.000	2.000	0
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	15.000		15.000	15.000	0

	Budget na NJN	Slotwet	Budget totaal	Uitgegeven	Verschil
Uitstapprogramma prostituees	6.000		6.000	6.000	0
Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	10.000		10.000	10.000	0
Uitvoeringskosten Omgevingswet	103.659		103.659	103.659	0
Veerkracht en weerbaarheid	308		308	307	- 1
Veilig wonen	2.415		2.415	2.415	0
Veilige steden	675		675	675	0
Veiligheidshuizen	7.699		7.699	7.699	0
Verkeersveiligheid	95		95	95	0
Versterking arbeidsmarktregio's	14.541		14.541	14.541	0
Versterking dienstverlening gemeenten: personen met verward gedrag	10.000		10.000	10.000	0
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten	3.825		3.825	3.825	0
VN decennium aanpak racisme	61		61	60	- 1
Voorschoolse voorziening peuters	30.000		30.000	30.000	0
Vrouwenopvang	229.725		229.725	229.725	0
VTH-taken	46.700		46.700	46.700	0
Weerbare gemeenschappen tegen ondermijnende criminaliteit	70		70	70	0
Wet goed verhuurderschap	9.188		9.188	9.189	1
Wet kwaliteitsborging bouw	10.068		10.068	10.068	0
Wijziging betalingsverloop decentralisatie uitkeringen	440		440	174	- 266
SUBTOTAAL DU	2.228.271	0	2.228.271	2.228.001	- 270
TOTAAL IU en DU	5.863.230	0	5.863.230	5.862.957	- 273